

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHỨNG QUỐC HOA KỲ PHÒNG THÔNG TIN-VĂN HÓA

Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh St., Hà Nội
Tel: 831-4580 * Fax: 831-4601 * Email: irchano@pd.state.gov

**Tạp chí Điện tử của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ
Tập 8, Số 1, Tháng 5/2003**

DIỆN MẠO ĐANG ĐỔI THAY CỦA NGÀNH TÒA ÁN Ở HOA KỲ

LỜI BAN BIÊN TẬP

Ngay cả trước khi nền Cộng hòa được thiết lập, Những Người Sáng Lập ra nước Mỹ đã cam kết rằng đất nước này sẽ không dựa trên thế lực chuyên chế của một chính quyền ở xa dân và vô trách nhiệm, mà dựa trên pháp luật và công lý. Lần đầu tiên, các tòa án được thiết lập không chỉ để trừng phạt tội phạm mà còn để khẳng định và bảo vệ các quyền công dân.

Theo đó, ngành tòa án được trao cho một vai trò trung tâm trong hệ thống chính quyền của Hoa Kỳ khi Hiến pháp được soạn thảo ở Philadelphia vào năm 1787.

Thực vậy, ngành tòa án được coi là một nhánh tương đương với các bộ ngành khác trong chính phủ, có quyền lực riêng mà các ngành hành pháp và lập pháp không thể tước bỏ - một ý tưởng rất tiên bộ tại thời điểm đó. Cũng tiến bộ không kém là quan điểm cho rằng trách nhiệm tối cao của ngành tòa án là bảo vệ quyền lợi của nhân dân được trân trọng ghi trong Hiến pháp.

Rất nhiều khía cạnh của hệ thống pháp luật Hoa Kỳ, như nội dung tranh tụng và việc xét xử của bồi thẩm đoàn, là những đặc điểm bền vững của ngành tòa án ngay từ buổi ban đầu. Nhưng những Nhà Sáng Lập biết rằng ngành tòa án cần thích nghi để đáp ứng những đòi hỏi của một tương lai còn chưa rõ ràng. Họ cũng biết rằng nền dân chủ của Hoa Kỳ là một sự nghiệp đang còn tiếp diễn và rằng để tạo nên một liên bang hoàn thiện hơn sẽ đòi hỏi sự thay đổi và phát triển. Do đó, người ta đã đưa tính linh hoạt vào hệ thống này, để cho những tư tưởng mới mà người ta không thấy được trong thế kỷ 18, chẳng hạn như ý tưởng về những tòa án chuyên biệt, có thể trở thành hiện thực trong thế kỷ 21.

Tạp chí điện tử số này không tập trung nhiều vào cơ cấu của ngành tòa án Hoa Kỳ (về vấn đề này xin xem số tạp chí điện tử về “Cách thức hoạt động của ngành tòa án Hoa Kỳ” tại địa chỉ <http://usinfo.state.gov/journals/itdhr/0999/ijde/ijde0999.htm> [Tháng 9/1999]), mà tập trung vào diện mạo đang thay đổi của nó, đặc biệt là trong vài thập kỷ qua khi số vụ xét xử ở tòa án tăng lên, khi giới truyền thông đại chúng xuất hiện nhiều hơn, và khi những tiến bộ nhanh chóng về công nghệ làm đơn giản hóa việc quản lý ngành tòa án và cách thức tiến hành xét xử.

Trong bài viết đầu tiên của chúng tôi, ông Richard Van Duizend, một chuyên gia tư vấn chính về quản lý tòa án của Trung tâm Quốc gia về Tòa án Bang, khảo sát sự phát triển của tòa án ở Hoa Kỳ trong hệ thống phân quyền, đặc quyền của các tòa án cấp bang và liên bang, sự phát triển của độc lập xét xử và những sự đổi mới, từ việc thương lượng để bị cáo nhận tội và các biện pháp

giải quyết tranh chấp khá phong phú cho tới việc sử dụng ngày càng nhiều các tòa án chuyên biệt.

Một số lượng đáng kể các vụ xét xử ở tòa án trong những thập kỷ qua liên quan đến các tội về ma túy khi cả chính quyền các bang và Chính quyền Liên bang đều có thái độ cứng rắn hơn đối với việc tàng trữ và đặc biệt là phân phối ma túy bất hợp pháp. Ông Carson Fox, nghiên cứu viên của Học viện Quốc gia về Tòa án về Tội phạm Ma túy và là cựu luật sư và người điều hành tòa án về tội phạm ma túy của Bang Bắc Carolina, và ông West Huddleston, Giám đốc Học viện Quốc gia về Tòa án về Tội phạm Ma túy, đã viết trong bài báo của họ rằng các tòa án về tội phạm ma túy đã xuất hiện trong những năm 1980 là nhờ kết quả của những nỗ lực của quần chúng để đương đầu với loại tội phạm này, và các tòa chuyên biệt này đã phát triển rất nhanh chóng.

Việc giới báo chí và các tạp chí chuyên ngành tập trung viết về các tòa án về tội phạm ma túy có thể khiến người ta có ấn tượng rằng những tòa án chuyên biệt là một hiện tượng của giai đoạn cuối thế kỷ 20 đầu thế kỷ 21. Song như Luis G. Perez, một chánh án ở Tòa án về tội phạm vị thành niên Worcester tại thành phố Worcester, bang Massachusetts, đã nêu trong bài viết của mình, các tòa án chuyên biệt giải quyết các vụ án vị thành niên đã tồn tại được khoảng hơn một thế kỷ. Các Tòa án về tội phạm vị thành niên ngày nay rất phổ biến ở mọi bang trong liên bang, ông nói, thật khó có thể tin được rằng trẻ em đã từng là đối tượng bị xét xử, không có ngoại lệ, theo ngành tòa án của người lớn và chịu những hình phạt như đối với người lớn. Trong bài viết của mình, Thẩm phán Perez đặc biệt nhấn mạnh sự bất ổn của công luận đã đưa tới những giai đoạn biến động, lúc thì mở rộng lúc lại bị thu hẹp của tòa án về vị thành niên.

Trong thế kỷ 18, không biết đã có ai dùng thuật ngữ “bạo hành trong gia đình” hay chưa. Song chắc chắn là bạo lực gia đình đã xảy ra. Kristin Little, một chuyên gia tư vấn về các vấn đề “bạo hành đối với phụ nữ” của Văn phòng về Vấn đề Bạo hành Đối với Phụ nữ thuộc Bộ Tư pháp, đã nêu trong bài viết của mình rằng nhận thức của công chúng về loại tội phạm này xuất hiện rất chậm, nhưng đã lan rộng trong những năm 1970. Việc nhận thức tăng lên, cộng với việc mạnh dạn truy tố loại tội phạm này, đã dẫn tới sự phát triển của các tòa án về bạo hành trong gia đình và việc xét xử các vụ án về bạo hành trong gia đình tại các tòa án chuyên về gia đình.

Với số vụ án được thụ lý tăng lên, công nghệ đã ngày càng trở thành một công cụ quan trọng, đặc biệt là trong việc quản lý và đơn giản hóa hoạt động của các tòa án. Trong bài viết của mình, Edward C. Prado, một cựu Thẩm phán Khu vực phụ trách khu vực miền Tây Bang Texas, và Leslie Sara Hyman, một luật sư của Công ty Cox & Smith ở thành phố San Antonio, Bang Texas, cho thấy công nghệ có thể được ứng dụng như thế nào để giúp tiếp cận dễ dàng hơn, thủ tục tố tụng có hiệu quả hơn, tập trung vào một hình mẫu phòng xử án - đó là phòng xử án của chính Thẩm phán Prado.

Trong bài viết kết luận của chúng tôi, Gary Hengstler, Giám đốc Trung tâm Quốc gia Donald W. Reynolds về Tòa án và Truyền thông thuộc Đại học Luật Quốc gia tại Reno, Bang Nevada, thảo luận về vai trò của ngành truyền thông trong các tòa án hiện đại. Ông xem xét sự tương tác giữa tòa án và ngành truyền thông, những nhu cầu gia tăng của ngành truyền thông đang được đáp ứng như thế nào, và sự trong sạch của ngành tòa án được gìn giữ ra sao trước sự theo dõi ngày càng chặt chẽ của giới truyền thông.

Bài viết có trên Internet tại:

<http://usinfo.state.gov/journals/itdhr/0503/ijde/intro.htm> (tiếng Anh)

http://vietnam.usembassy.gov/wwwhta94_0.html (tiếng Việt)